

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15026807	Félix Muriel	Rianxo	2022/2023

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SSC	Servizos socioculturais e á comunidade	CMSSC01	Atención a persoas en situación de dependencia	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0212	Características e necesidades das persoas en situación de dependencia	2022/2023	5	160	192

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	FRANCISCO JAVIER FERRÍN BROCOS
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

Esta programación realízase para o módulo CARACTERÍSTICAS E NECESIDADES DAS PERSONAS EN SITUACION DE DEPENDENCIA, pertencente ao Ciclo MEDIO DE ATENCIÓN A PERSONAS EN SITUACION DE DEPENDENCIA tomando como referencia o Decreto 226/2012 do 18 de Outubro correspondente o título de Técnico/a de Atención a personas en situación de dependencia, da Familia Profesional SERVICIOS SOCIOCULTURAIS E ÁCOMUNIDADE, cunha duración de 2.000 horas, impartido no IES CHAPELA, Redondela.

Todos os contidos e actividades de ensinanza- aprendizaxe especificados en dita programación, van encamiñados a que o alumnado, futuros/as técnicos/as en Atención A PERSOAS EN SITUACION DE DEPENDENCIA, obteñan a cualificación profesional no campo da actividade produtiva na prestación de servizos de atención sociosanitaria principalmente desenvolta no sector de servizos ás persoas, de carácter asistencial, psicosocial e de apoio á xestión doméstica.

Para a súa elaboración baseámonos no perfil profesional do título, na Competencia xeral e Competencias profesionais, persoais e sociais e que se concretan no Decreto do Currículo como segue:

Perfil profesional do título

O perfil profesional do título de técnico en Atención a Persoas en Situación de Dependencia determínase pola súa competencia xeral, polas súas competencias profesionais, persoais e sociais, así como pola relación de cualificacións e, de ser o caso, unidades de competencia do Catálogo nacional de cualificacións profesionais incluídas no título.

Competencia xeral

A competencia xeral deste título consiste en atender as persoas en situación de dependencia no ámbito domiciliario e institucional, co fin de manter e mellorar a súa calidade de vida, realizando actividades asistenciais e non asistenciais, psicosociais e de apoio á xestión doméstica, aplicando medidas e normas de prevención e seguridade, e derivándoas a outros servizos en caso necesario.

Competencias profesionais, persoais e sociais

As competencias profesionais, persoais e sociais deste título son as que se relacionan:

- a) Determinar as necesidades asistenciais e psicosociais da persoa en situación de dependencia mediante a interpretación da información obtida acerca da persoa a través do plan de atención individual, respectando a súa confidencialidade.
- b) Organizar as actividades de atención ás persoas en situación de dependencia, favorecendo a súa colaboración e a da familia, e tendo en conta as directrices establecidas no plan de atención individualizada.
- c) Realizar as tarefas de hixiene persoal e vestidura das persoas en situación de dependencia, achegando a axuda precisa, favorecendo ao máximo a súa autonomía nas actividades da vida diaria e mantendo cara a elas unha actitude de respecto e profesionalidade.
- d) Organizar a intervención relativa á alimentación, supervisando os menús, preparando os alimentos e administrándoos en caso necesario.
- e) Xestionar a documentación básica e o orzamento da unidade de convivencia, cun óptimo aproveitamento dos recursos e asegurando a viabilidade da xestión económica.
- f) Realizar as actividades de mantemento e limpeza do domicilio, garantindo as condicións de habitabilidade, hixiene e orde, con criterios de calidade, seguridade e coidado do ambiente e, de ser o caso, tramitar a documentación pertinente.
- g) Realizar as intervencións relacionadas co estado físico das persoas en situación de dependencia, seguindo as pautas establecidas e amosando en todo momento respecto pola súa intimidade.
- h) Realizar os traslados, as mobilizacións e o apoio á deambulación das persoas en situación de dependencia, empregando os protocolos e as axudas técnicas necesarias, seguindo as pautas marcadas no plan de atención individual (PAI) e adoptando medidas de prevención e seguridade.
- i) Aplicar medidas de prevención e seguridade tanto para as persoas en situación de dependencia como para o perso-alprofesional, en distintos ámbitos de intervención.
- j) Dar resposta a situacións de emerxencia e risco para a saúde no desenvolvemento da actividade profesional, aplicando técnicas de primeiros auxilios.
- k) Pór en práctica intervencións de apoio psicosocial, empregando axudas técnicas, apoios de comunicación e tecnoloxías da información e da

comunicación, e seguindo as pautas marcadas no plan de atención individual.

- l) Aplicar técnicas e estratexias para o mantemento e o desenvolvemento das habilidades de autonomía persoal e social das persoas en situación de dependencia, empregando axudas técnicas e de comunicación consonte as pautas marcadas no plan de atención individual.
- m) Realizar tarefas de acompañamento e asistencia persoal, respectando as directrices do plan individual de vida independente e as decisións da persoa usuaria.
- n) Asesorar persoas en situación de dependencia, familiares e persoal coidador non formal, proporcionándolles pautas de actuación no coidado e na atención asistencial e psicosocial, e adecuando a comunicación e as actitudes ás características das persoas interlocutoras.
- ñ) Resolver as continxencias con iniciativa e autonomía, amosando unha actitude autocrítica e procurando alternativas para favorecer o benestar das persoas en situación de dependencia.
- o) Colaborar no control e no seguimento das actividades asistenciais, psicosociais e de xestión domiciliaria, cubrindo os rexistros oportunos, manexando as aplicacións informáticas do servizo e comunicando as incidencias detectadas.
- p) Xestionar as chamadas entrantes e saíntes do servizo de teleasistencia, recibíndoas e emitíndoas segundo os protocolos establecidos, utilizando aplicacións informáticas e ferramentas telemáticas.
- q) Adaptarse ás novas situacións laborais orixinadas por cambios tecnolóxicos e organizativos nos procesos produtivos, actualizando os seus coñecementos, utilizando os recursos existentes para a aprendizaxe ao longo da vida e as tecnoloxías da información e da comunicación.
- r) Actuar con responsabilidade e autonomía no ámbito da súa competencia, organizando e desenvolvendo o traballo asignado, e cooperando ou traballando en equipo con diferentes profesionais no contorno de traballo.
- s) Resolver de xeito responsable as incidencias relativas á súa actividade, e identificar as súas causas, dentro do ámbito da súa competencia e da súa autonomía.
- t) Comunicarse eficazmente, respectando a autonomía e competencia das persoas que interveñen no ámbito do seu traballo.
- u) Aplicar os protocolos e as medidas preventivas de riscos laborais e protección ambiental durante o proceso produtivo, para evitar danos nas persoas, no contorno laboral e no ambiente.
- v) Aplicar procedementos de calidade e de accesibilidade e deseño universais nas actividades profesionais incluídas nos procesos de produción ou prestación de servizos.
- w) Realizar a xestión básica para a creación e o funcionamento dunha pequena empresa, e ter iniciativa na súa actividade profesional.
- x) Exercer os dereitos e cumprir as obrigas derivadas da actividade profesional, de acordo co establecido na lexislación vixente, participando activamente na vida económica, social e cultural.

As ocupacións e postos de traballo máis habituais e acordes co perfil profesional das Técnicas/os en Atención a Persoas en Situación de Dependencia serán

- Coidador/ora de persoas en situación de dependencia en institucións e/ou domicilios.
- Coidador/ora en centros de atención psiquiátrica.
- Xerocultor/ora.
- Governante/a e subgobernante/a de persoas en situación de dependencia en institucións.
- Auxiliar responsable de planta de residencias de maiores e persoas con discapacidade.
- Auxiliar de axuda a domicilio.
- Asistente de atención domiciliaria.
- Traballador/ora familiar.
- Auxiliar de educación especial.
- Asistente persoal.
- Teleoperador/ora de teleasistencia.
- Servizos de atención domiciliaria e domicilios particulares.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	As necesidades humanas e a psicoloxía	Nesta unidade traballaremos algúns conceptos básicos da psicoloxía: ciclo vital, procesos cognitivos, emocionais e conductuais, que nos permitan comprender mellor os usuarios. Tamén veremos conceptos de autonomía e dependencia, así como as características das habilidades de autonomía persoal. Tamén traballaremos as estratexias de actuación fronte á dependencia, a promoción da autonomía persoal e a <u>prevención da autonomía persoal</u> .	35	20
2	O proceso de avellentamento. Necesidades das <u>persoas anciáns</u>	Nesta unidade traballaremos o proceso de envellecemento: conceptos, teorías e características. Tamén traballaremos as pataloxías máis frecuentes das persoas maiores. Unha vez configurado a visión sobre o proceso de envellecemento trataremos as necesidades dos maiores así como a súa repercusión na vida cotiá.	40	24
3	Características e necesidades das <u>persoas con discapacidade</u>	Nesta unidade traballaremos a evolución histórica da discapacidade e o seu concepto e os diferentes tipos de discapacidade. Tamén veremos concepto e principios de vida independente. Unha vez configurado a visión das persoas con discapacidade trataremos as súas necesidades así como a súa repercusión na vida cotiá.	50	28
4	Características e necesidades das <u>persoas con trastornos mentais</u>	Nesta unidade traballaremos sobre as persoas con doenza mentl. Concepto e características das doenzas mentais máis frecuentes así como as súas necesidades e a súa interpretación no seu contorno	35	17
5	Doenzas xeradoras de <u>dependencia, morte e do</u>	Nesta unidade traballaremos sobre a enfermidade e dependencia; concepto, clasificación e características da doenzas xeradoras de dependencia, así como as necesidades e as pautas de atención das persoas enfermas, <u>así como ante a morte e do</u> .	32	11

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	As necesidades humanas e a psicoloxía	35

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Caracteriza o concepto de autonomía persoal, para o que analiza os factores que interveñen tanto na súa prevención e promoción como na súa deterioración.	SI

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Descríbense os procesos básicos asociados á promoción da autonomía persoal e a vida independente.
CA1.2 Caracterizáronse as habilidades de autonomía persoal.
CA1.3 Identificáronse os factores que favorecen ou inhiben o mantemento da autonomía persoal e a vida independente.
CA1.4 Descríbense as principais alteracións emocionais e de conduta asociadas á perda de autonomía persoal.
CA1.5 Identificáronse os indicadores xerais da perda de autonomía.
CA1.6 Xustificouse a necesidade de respectar a capacidade de elección da persoa en situación de dependencia.
CA1.7 Argumentouse a importancia da prevención para retrasar as situacións de dependencia.
CA1.8 Valorouse a importancia da familia e do medio do suxeito no mantemento da súa autonomía persoal e o seu benestar físico e psicosocial.

4.1.e) Contidos

Contidos
Conceptos básicos de psicoloxía: ciclo vital e procesos cognitivos, emocionais e de conduta.
Autonomía e dependencia. Vida independente: concepto, orixe e filosofía. Autodeterminación. Identificación dos graos e niveis de dependencia. Indicadores xerais da perda de autonomía.
Habilidades de autonomía persoal.
Promoción da autonomía persoal. Procesos básicos e factores influentes: Prevención da perda de autonomía. Identificación de barreiras físicas e psicosociais para a autonomía das persoas.
Factores que favorecen ou inhiben o mantemento da autonomía persoal
Alteracións emocionais e de conduta asociadas á perda de autonomía.
Valoración da prevención e a promoción da autonomía persoal como estratexia de actuación fronte á dependencia.
Sensibilización acerca da importancia de respectar a capacidade de elección das persoas en situación de dependencia.
Papel da familia e do contorno no ámbito da autonomía persoal e a dependencia.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	O proceso de avellentamento. Necesidades das persoas anciáns	40

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Clasifica os niveis de dependencia e as axudas requiridas asociados ao proceso de avellentamento, e analiza os cambios e as deterioracións producidas por el.	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Relacionáronse os cambios biolóxicos, psicolóxicos e sociais propios do avellentamento coas dificultades que implican na vida diaria da persoa.
CA2.2 Identificáronse as patoloxías máis frecuentes na persoa anciá.
CA2.3 Describíronse as principais características e necesidades das persoas anciás.
CA2.4 Identificáronse as principais manifestacións de deterioración persoal e social propias das persoas anciás.
CA2.5 Relacionáronse os niveis de deterioración física, psicolóxica e social cos graos de dependencia e o tipo de apoio requirido.
CA2.6 Describíronse as condutas e os comportamentos característicos das persoas anciás durante o período de adaptación ao servizo de atención á dependencia e ao persoal profesional de referencia.
CA2.7 Identificáronse as necesidades de orientación e apoio das persoas cuidadoras familiares e non profesionais da persoa anciá.
CA2.8 Valorouse a importancia de respectar as decisións e os intereses das persoas anciás.

4.2.e) Contidos

Contidos
Proceso de avellentamento.
Patoloxías máis frecuentes na persoa anciá.
Incidencia do avellentamento na calidade de vida e na autonomía da persoa anciá.
Identificación das necesidades especiais de atención e apoio integral das persoas anciás. Indicadores de deterioración persoal e social na persoa anciá. Evolución do contexto socioafectivo e da sexualidade da persoa maior. Calidade de vida, apoio e autode
Apoio e orientación ao persoal cuidador non profesional das persoas anciás.
Proceso de adaptación da persoa anciá ao servizo de atención e ao persoal que a atenda: condutas e comportamentos característicos.
Sensibilización cara ás repercusións do avellentamento na vida cotiá das persoas anciás e no seu ámbito.
Respecto pola capacidade de autodeterminación nas persoas anciás.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Características e necesidades das persoas con discapacidade	50

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Recoñece as características das persoas con discapacidade en relación cos niveis de dependencia e coa axuda requirida.	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Relacionouse a evolución do concepto de discapacidade cos cambios sociais, culturais, económicos e científico-tecnolóxicos.
CA3.2 Relacionáronse os tipos de discapacidade coas dificultades que implican na vida cotiá das persoas.
CA3.3 Descríbironse as principais necesidades psicolóxicas e sociais das persoas con discapacidade.
CA3.4 Relacionáronse as tipoloxías e os niveis de discapacidade co grao de dependencia e co tipo de apoio necesario.
CA3.5 Identificáronse os fundamentos da vida independente.
CA3.6 Descríbironse as necesidades de orientación e apoio ao persoal coidador non profesional da persoa con discapacidade.
CA3.7 Argumentouse a importancia da eliminación de barreiras físicas para favorecer a autonomía das persoas con discapacidade física ou sensorial.
CA3.8 Argumentouse a importancia de respectar as decisións e os intereses das persoas con discapacidade.

4.3.e) Contidos

Contidos
Concepto, clasificación e etioloxías frecuentes. Evolución dos modelos da diversidade funcional: modelo da prescindencia, rehabilitador social e da diversidade.
0Sensibilización acerca da incidencia da discapacidade na vida cotiá das persoas afectadas e o seu ámbito.
Identificación das características e as necesidades das persoas con discapacidade.
Discapacidade, autonomía e niveis de dependencia. Influencia dos tipos e niveis de discapacidade na vida cotiá das persoas afectadas. Tipos de apoio.
Influencia das barreiras físicas na autonomía das persoas con discapacidade.
Promoción da autonomía nas persoas con discapacidade.
Vida independente: concepto (perspectiva filosófica, sociopolítica e económica) e marco legal. O movemento vida independente: orixe, evolución, filosofía e marco legislativo.
Apoio e orientación no ámbito da persoa con discapacidade.
Consideración das diferenzas sexuais na discapacidade.
Participación e discapacidade.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Características e necesidades das persoas con trastornos mentais	35

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Describe as doenzas xeradoras de dependencia e determina os seus efectos sobre as persoas que as padezan.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.3 Definíronse as principais características das doenzas mentais máis frecuentes.
CA4.4 Describiuse a influencia das doenzas mentais na autonomía persoal e social das persoas que as padezan.

4.4.e) Contidos

Contidos
Persoas con doenza mental. Principais trastornos. Influencia da doenza no estado emocional e na conduta da persoa. Calidade de vida e necesidades de apoio das persoas en situación de dependencia por doenza.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Doenzas xeradoras de dependencia, morte e do	32

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Describe as doenzas xeradoras de dependencia e determina os seus efectos sobre as persoas que as padezan.	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Caracterizáronse as doenzas agudas, crónicas e terminais pola súa influencia na autonomía persoal da persoa enferma.
CA4.2 Identificáronse as principais características e necesidades psicolóxicas e sociais de pacientes con doenzas xeradoras de dependencia.
CA4.5 Identificáronse as necesidades de apoio asistencial e psicosocial das persoas enfermas en función da tipoloxía de doenza que padezan.
CA4.6 Descríbironse as principais pautas de atención ás necesidades psicolóxicas e sociais das persoas enfermas.
CA4.7 Descríbironse as necesidades de orientación e apoio ao persoal coidador non profesional da persoa enferma.
CA4.8 Sensibilizouse sobre a influencia da doenza na conduta da persoa enferma.

4.5.e) Contidos

Contidos
Conceptos fundamentais: doenzas crónicas xeradoras de dependencia.
Situacións de dependencia asociadas a doenzas crónicas ou dexenerativas.
Identificación das características e as necesidades en situacións de doenza e da convalecencia.
Apoio e orientación ao persoal coidador non profesional da persoa enferma.
Sensibilización cara ás repercusións da doenza nas persoas que as padecen e no seu ámbito.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

MÍNIMOS ESIXIBLES

Os mínimos para acadar a avaliación positiva no presente módulo Características e necesidades de persoas en situación de dependencia evidenciarán a consecución de todos os resultados de aprendizaxe dun xeito equilibrado e cun grao de participación activa nos traballos e actividades a desenvolver. Os mínimos que se detallan a continuación serán, por tanto, a referencia para configurar as probas de recuperación das partes non superadas, así como as probas de avaliación extraordinaria do alumnado con perda de avaliación continua e guiarán o procedemento de avaliación ordinaria do módulo.

RA1. Caracteriza o concepto de autonomía persoal, para o que analiza os factores que interveñen tanto na súa prevención e promoción como na súa deterioración.

CA1.1. Descríbóronse os procesos básicos asociados á promoción da autonomía persoal e a vida independente.

CA1.2. Caracterizáronse as habilidades de autonomía persoal.

CA1.3. Identificáronse os factores que favorecen ou inhiben o mantemento da autonomía persoal e a vida independente.

CA1.4. Descríbóronse as principais alteracións emocionais e de conduta asociadas á perda de autonomía persoal.

CA1.5. Identificáronse os indicadores xerais da perda de autonomía.

CA1.6. Xustificouse a necesidade de respectar a capacidade de elección da persoa en situación de dependencia.

CA1.7. Argumentouse a importancia da prevención para retrasar as situacións de dependencia.

CA1.8. Valorouse a importancia da familia e do medio do suxeito no mantemento da súa autonomía persoal e o seu benestar físico e psicosocial.

RA2. Clasifica os niveis de dependencia e as axudas requeridas asociadas ao proceso de avellentamento, e analiza os cambios e as deterioracións producidas por el

CA2.1. Relacionáronse os cambios biolóxicos, psicolóxicos e sociais propios do avellentamento coas dificultades que implican na vida diaria da persoa.

CA2.2. Identificáronse as patoloxías máis frecuentes na persoa anciá.

CA2.3. Descríbóronse as principais características e necesidades das persoas anciás.

CA2.4. Identificáronse as principais manifestacións de deterioración persoal e social propias das persoas anciás.

CA2.5. Relacionáronse os niveis de deterioración física, psicolóxica e social cos graos de dependencia e o tipo de apoio requerido.

CA2.6. Descríbóronse as condutas e os comportamentos característicos das persoas anciás durante o período de adaptación ao servizo de atención á dependencia e ao persoal profesional de referencia.

CA2.7. Identificáronse as necesidades de orientación e apoio das persoas cuidadoras familiares e non profesionais da persoa anciá.

CA2.8. Valorouse a importancia de respectar as decisións e os intereses das persoas anciás.

RA3. Recoñece as características das persoas con discapacidade en relación cos niveis de dependencia e coa axuda requirida.

CA3.1. Relacionouse a evolución do concepto de discapacidade cos cambios sociais, culturais, económicos e científico-tecnolóxicos.

CA3.2. Relacionáronse os tipos de discapacidade coas dificultades que implican na vida cotiá das persoas.

CA3.3. Descríbóronse as principais necesidades psicolóxicas e sociais das persoas con discapacidade.

CA3.4. Relacionáronse as tipoloxías e os niveis de discapacidade co grao de dependencia e co tipo de apoio necesario.

CA3.5. Identificáronse os fundamentos da vida independente.

CA3.6. Descríbóronse as necesidades de orientación e apoio ao persoal cuidador non profesional da persoa con discapacidade.

CA3.7. Argumentouse a importancia da eliminación de barreiras físicas para favorecer a autonomía das persoas con discapacidade física ou sensorial.

CA3.8. Argumentouse a importancia de respectar as decisións e os intereses das persoas con discapacidade.

RA4. Describe as doenzas xeradoras de dependencia e determina os seus efectos sobre as persoas que as padezan.

CA4.1. Caracterizáronse as doenzas agudas, crónicas e terminais pola súa influencia na autonomía persoal da persoa enferma.

CA4.2. Identificáronse as principais características e necesidades psicolóxicas e sociais de pacientes con doenzas xeradoras de dependencia.

CA4.3. Definíronse as principais características das doenzas mentais máis frecuentes.

CA4.4. Descríbiuse a influencia das doenzas mentais na autonomía persoal e social das persoas que as padezan.

CA4.5. Identificáronse as necesidades de apoio asistencial e psicosocial das persoas enfermas en función da tipoloxía de doenza que padezan.

CA4.6. Descríbironse as principais pautas de atención ás necesidades psicolóxicas e sociais das persoas enfermas.

CA4.7. Descríbironse as necesidades de orientación e apoio ao persoal coidador non profesional da persoa enferma.

CA4.8. Sensibilizouse sobre a influencia da doenza na conduta da persoa enferma.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Ao longo de todo o módulo levarase a cabo un proceso de avaliación continua e integral do alumno que proporcionará información sobre a marcha da aprendizaxe, este seguimento farase diariamente tanto de xeito individualizado como nas relacións interpersoais e no traballo en grupo segundo os criterios de avaliación contidos nas distintas unidades didácticas e en base aos seguintes criterios:

Para a avaliación dos contidos conceptuais realizarase una proba individual de coñecemento, escrita e/ou oral, que poderá ser de diverso tipo (test, preguntas breves, caso práctico...). No caso de realizar varias probas nun mesmo trimestre, será a media aritmética das notas obtidas a que dará a cualificación final da avaliación trimestral. En todo caso, a cualificación de cada unha das probas deberá ser igual ou superior a 5. A efectos de calcular a devandita media, e de forma excepcional, poderase ter en conta unha cualificación inferior a 5 (e nunca por debaixo dun 4,5). Os contidos conceptuais suporán un 60% da cualificación final do módulo.

As actividades, traballos, casos prácticos e exercicios individuais e/ou en grupo que se realizarán na aula e fora dela, servirán para avaliar os procedementos. Nestes traballos valorarase a estrutura e dominio de contidos, a dinámica de traballo, a exposición (se é o caso) e utilización de recursos, habilidades e destrezas, e todos aqueles aspectos procedimentais recollidos nos criterios de avaliación do módulo. Suporán un 30% da cualificación do módulo.

Formarán parte da cualificación ademais a presentación e o interese/traballo en equipo (cualificacións cualitativas e que formarán parte da avaliación de actitudes). Valorarase a puntualidade, unha actitude de respecto tanto de cara ao profesorado coma os compañeiros/as, receptividade, así como a iniciativa, o interese, a presentación axeitada dos distintos materiais solicitados, a participación e o traballo en equipo dos alumnos/as, e todos aqueles aspectos actitudinais recollidos nos criterios de avaliación do módulo. Suporán un 10% da cualificación final do módulo.

Será necesario ter unha cualificación positiva en todas e cada unha das partes para que a cualificación final de módulo sexa tamén positiva.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

A superación das tres avaliacións parciais supón aprobar o módulo. No suposto de que se aprrobe só unha ou dúas das avaliacións parciais,

gardaranse as partes superadas e realizaranse unha proba extraordinaria de recuperación do resto, no período establecido a tal efecto, unha vez realizada a 3ª avaliación.

A recuperación consistirá nun exame teórico-práctico sobre os contidos pendentes das avaliacións parciais, atendendo aos criterios de avaliación recollidos na programación.

A cualificación será numérica, entre 1 e 10, sen decimais. Consideraranse positivas as puntuacións iguais ou superiores a cinco, ao tratarse dunha recuperación, a cualificación máxima será de 5, aínda que a nota sexa superior. Polo tanto, o alumnado que obteña menos dun 5 sobre 10 no exame teórico-práctico non recuperará as partes pendentes e non superará o módulo.

O alumnado que obteña un 5 ou máis sobre 10 no exame, recuperará as partes pendentes pero levará unha cualificación de 5, independentemente de que obteña unha nota máis alta, e fará media coas avaliacións ou trimestres sí superados para calcular a nota final do módulo.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Sinalar que para o alumnado con perda do dereito á avaliación continua, terase en conta tal e como establece o artigo 25.3 da Orde do 12 de xullo de 2011:

PROCESO E ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN.

- Para a perda de avaliación continua teranse en conta tanto as faltas xustificadas como as non xustificadas. Ao alumnado de Ciclos Formativos de grado medio e superior, aplicaráselles o disposto no apartado 3 do artigo 25 da Orde do 12 de xullo de 2011 pola que se regulan o desenvolvemento, a avaliación e a acreditación académica do alumnado das ensinanzas de formación profesional inicial:

O número de faltas que implica a perda do dereito á avaliación continua no módulo será do 10 % respecto da súa duración total. Para os efectos de determinación da perda do dereito á avaliación continua, o profesorado valorará as circunstancias persoais e laborais do alumno ou a alumna na xustificación desas faltas.

- O alumnado que perda o dereito á avaliación continua non terá dereito a ser avaliado por avaliacións parciais e polo tanto será avaliado con carácter extraordinario na Convocatoria Ordinaria de Xuño. No obstante, o alumno/a poderá seguir asistindo a clase con carácter presencial. Podendo non permitir a realización de determinadas actividades prácticas a aqueles alumnos alumnas que teñan perdido o dereito á avaliación continua, sempre que poidan implicar algún tipo de risco para si mesmos, o resto do grupo ou as instalacións.

En canto ao sistema extraordinario de avaliación para o alumnado que teña perda do dereito á avaliación continua:

- Unha proba teórico-práctica na que terá que aprobar tres partes, correspondentes con cada avaliación trimestral, cunha nota mínima de 5 en cada parte (non se efectuará nota media das tres partes si algunha destas está suspensa)

O alumnado que perda o dereito a avaliación continua, dende ese momento, NON poderá entregar as tarefas realizadas na clase NIN realizar probas obxectivas que sirvan para a súa cualificación nas diferentes avaliacións parciais. Tan só pode ser avaliado na proba final extraordinaria previa á avaliación final do módulo correspondente.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

A orde de avaliación no seu artigo 23.5 sinala que cada departamento de familia profesional realizará cunha frecuencia mínima mensual o seguimento das programacións de cada módulo, indicando grado de cumprimento e xustificación razoada no caso de desviacións, ademais a programación será revisada ao inicio de curso e se entregará unha memoria final de curso.

Para o seguimento mensual utilizarase o modelo do procedemento de Programación establecido: a plataforma habilitada a tal efecto, entregando a xefatura de departamento unha copia da mesma, xa que dito seguimento e revisión deberá constar nas correspondentes actas de departamento

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Tal e como se establece na lexislación vixente, Orde do 12 de xullo de 2011, no seu artigo 28: Ao comezo das actividades do curso académico, o equipo docente realizará unha sesión de avaliación inicial do alumnado, que terá por obxecto coñecer as características e a formación previa de cada alumno e de cada alumna, así como as súas capacidades. Así mesmo, deberá servir para orientar e situar o alumnado en relación co perfil profesional correspondente.

A tal efecto, realizarase un cuestionario de avaliación inicial que se complementará cos datos proporcionados polo titor/a e datos de información de matrícula.

B1.- Fai unha lista exhaustiva de todas as necesidades que tes ao longo das 24 horas dun día.

B2.- Cres que hai algún xeito de previr a dependencia? Razona a túa resposta.

B3.- Elixes a opción que consideres axeitada: Unha persoa que non sexa capaz de satisfacer por si mesma as súas necesidades, diremos que é:

- Discapacitada
- Minusválida
- Dependente
- Incapaz

B4.- Que imaxe das persoas maiores se mostra nos medios de comunicación habitualmente? Como a valoras ti?

B5.- Bótalle imaxinación: crea un slogan para fomentar o uso da internet entre os nosos maiores.

B6.- Que entendes por autonomía?

B7.- Sabería poñer tres exemplos de Actividades básicas da vida diaria e de Actividades instrumentais

B8.- Aplicado ao ámbito da atención a persoas dependentes que entendes por atención integral?

B9.- Que entendes por promoción da autonomía persoal?

B10.- Que entendes por persoas con diversidade funcional?

B11.- Coñeces algunha axuda técnica dispoñible no mercado para previr, compensar, mitigar ou neutralizar unha deficiencia, discapacidade ou minusvalía?

B12.- Podes debuxar unha pirámide de poboación que amose a situación de España neste intre?

B13.- Cada ovella... coa súa parella. Relaciona:

- Deficiencia	-Actividade
- Minusvalía	-Sociedade

- Discapacidade -Corpo

B14.- Con que colectivo ou colectivos gustaríache traballar como técnico de atención a persoas en situación de dependencia? Por que?

B15.- Gústache máis traballar en equipo ou individualmente? Porque?

B16.- Que che gusta facer no teu tempo libre?

B17.-Menciona tres tipos de barreiras físicas e tres barreiras de tipo psicosocial

B18.-Que lle suxire a seguinte cita: ¿Envellecer é como escalar unha gran montaña, mentres sobes as forzas diminúen, pero a mirada é máis libre, a vista máis ampla e serena¿. Ingmar Bergmar

B19.-Saberías diferenciar o coidado formal e o coidado informal

B20.-Cita algún trastorno mental ¿ enfermidade mental que coñezas

B21.-Por que cres que un TAPSD é un dos profesionais que ten máis probabilidade de padecer o que se coñece coma o Síndrome do profesional queimado?

B22.-Que che suxire a seguinte cita.¿ Vivimos nunha sociedade acelerada, que promete felicidade a través de falsas imaxes de normalidade baseadas na aparencia, estética, utilidade, produtividade.....Como consecuencia produce moitas frustracións¿. Anónimo

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

O carácter continuo da avaliación debe permitir, a detección precoz das posibles dificultades na adquisición dos contidos por parte do alumnado e, en consecuencia, promover a identificación dos aspectos do proceso que provocan estas dificultades e a adopción das medidas oportunas. Cando a análise da marcha dun estudante determine dificultades para o seguimento, darase un apoio educativo personalizado determinando aqueles contidos nos que ten máis dificultades proponendo traballos e actividades de reforzo que lle permitan acadar as capacidades terminais asociados aos contidos mínimos propostos nesta programación didáctica.

No caso en que non sexa posible que garantir a consecución efectiva os resultados da aprendizaxe, o equipo docente poderá propoñer a través do departamento de Orientación, a solicitude de flexibilidade horaria, tal e como establece a Orde do 12 de xullo de 2011 no seu artigo 15 De acordo co artigo 61 do Decreto 114/2010, do 1 de xullo, o alumnado con necesidades educativas especiais, consonte o establecido no artigo 73 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, poderá ser autorizado, cando as necesidades de apoio específico así o xustifiquen, para cursar os ciclos formativos en réxime ordinario de xeito fragmentado por módulos, cunha temporalización distinta á establecida con carácter xeral.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

É importante sinalar que ao longo do módulo se traballará coa educación en valores non só a través do traballo con actitudes recollidas no currículo do módulo, senón a través de distintos contidos inherentes ao noso traballo de aula-taller-obradoiro, para este módulo podemos destacar:

Educación para a igualdade: Estará sempre presente, xa que logo, en ningún momento se fará diferenza entre o noso alumnado por causa do seu sexo, raza, crenzas ou calquera outra característica de diferenciación entre as persoas.

Educación ambiental: É fundamental fomentar o respecto ao medio ambiente e mesmo fomentar o correcto emprego dos medios de que se dispón sen desperdiciar papel, consumo de auga, electricidade, etc., insistir na reciclaxe e na conservación.

Educación para a saúde: É importante adquirir bos hábitos posturais no traballo, así como uns adecuados hábitos de saúde e limpeza ou unha adecuada hixiene ocular ou visual nun sistema educativo e laboral onde os ordenadores toman cada día un papel máis importante, sen esquecer que a nivel profesional (tendo en conta nas situacións en que exercerán o seu traballo) deben ter en conta a súa saúde persoal e a do usuario

como elementos cotiás do seu emprego.

Educación para a convivencia: Procurarase a resolución de conflitos fomentando o diálogo baseado no respecto, e, procurando atopar solucións de consenso de xeito democrático. Por exemplo: achegas de propostas ou ideas á hora de fixar condicións de entrega de traballos, datas de probas, etc.

Educación para un consumo responsable: Fomentando entre os alumnos un consumo responsable, tanto dos seus propios materiais como os do centro e o ciclo (aula, material informático, talleres,...).

Interculturalidade: Traballando dende o principio de respecto as distintas culturas e xeitos de entender o mundo; entendendo isto como un enriquecemento; sinalar a este respecto, a cada vez máis frecuente presenza nas nosas aulas de alumnos de outras culturas que nos axudan a interpretar que non todas as realidades son iguais.

Consideraremos tamén de xeito transversal e como valor importante na Formación Profesional a orientación profesional polo carácter teórico práctico que posúe o módulo e o ciclo, impregnando de funcionalidade cada unha das actividades que realicemos e contextualizándoas, sempre que sexa posible, no noso contorno socioeconómico.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Visitas e charlas:

a centros de atención a persoas en situación de dependencia e de profesionais de atención directa ou con funcións de coordinación de algún servizo de especial interese para o alumnado.

E aquelas que se consideren oportunas para o bo desenvolvemento do módulo.

10. Outros apartados

10.1) Relación de bibliografía que se propón como axuda no desenvolvemento das actividades de ensinanza e aprendizaxe do módulo.

- GULLEN, F et al Atención a personas mayores que viven en residencias. Madrid. IMSERSO. 1998
- AGUADO, A.L., ALCEDO, M.A. e FONTANIL, Y. Las necesidades de las personas con discapacidad que envejecen Oviedo: Psicothema. 2005
- ASTUDILLO, W., MENDINUETA, C., ASTUDILLO, E.: Cuidados del enfermo en fase terminal y atención a su familia. Navarra. EUNSA. 1997
- Libro blanco: I+D+I al servicio de las personas con discapacidad y las personas mayores. Madrid. IMSERSO. 2003
- SACKS, O.: Veo una voz: Viaje al mundo de los sordos. Anagrama. 2004
- BERMEJO, P.P. (Coord): Discapacidad intelectual. Desarrollo, comunicación e intervención. De la teoría a la práctica. Madrid. CEPE. 2002
- DIRK BRACKE: Labios silenciosos. Editorial Luis Vives, 2001
- MONTSERRAT DEL AMO: La piedra de toque. Editorial SM, 25ª edición, 2004
- RICARDO GÓMEZ: El cazador de estrellas Editorial Edelvives, Zaragoza 2003
- MARK HADDON: El curioso incidente del perro a medianoche. Ediciones Salamandra, S.A., Barcelona, septiembre 2004
- MITCH ALBOM: Martes con mi viejo profesor. Maeva ediciones, 13ª edición, Madrid, 2000
- JAAP TER HAAR: El mundo de Ben Lighthart. Ediciones SM, Madrid, 2004
- PACO ROCA: Arrugas. Editorial Astiberri, Bilbao, 2008
- MARÍA GALLARDO E MIGUEL GALLARDO: María y yo. Astiberri, Bilbao, 2008